

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 9 КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ
ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ**

Мистецтво

9 клас

Укладач:
Бабяк О.О.

Київ – 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Особистісна орієнтація сучасної освіти передбачає прилучення молоді людини до естетичного досвіду людства, до творчої діяльності, що є основою естетичного розвитку особистості. У зв'язку з цим важливого значення набуває осмислення конкретних питань естетичного виховання і естетичної діяльності та базових теоретичних засад формування естетичної культури особистості.

Одним із провідних предметів естетичного циклу є - "Мистецтво", яка спрямована на формування здатності сприймати дитиною прекрасне у навколишньому середовищі і мистецтві, на розвиток естетичних почуттів, суджень, смаків, умінь, творчих здібностей, потреби брати участь у створенні прекрасного в житті і художній творчості.

Головна мета предмету "Мистецтво" школи інтенсивної педагогічної корекції полягає в особистісному художньо-естетичному розвитку учнів, формуванні у них світоглядних орієнтацій і компетентностей у сфері художньої культури, вихованні потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні у процесі опанування цінностями української та зарубіжної культури.

Згідно з метою, програмою передбачені такі завдання: основні, корекційні, виховні.

Основні завдання:

- збагачення емоційно-естетичного досвіду учнів, формування культури почуттів, пробудження особистісно-позитивного ставлення до мистецьких цінностей;
- опанування учнями художньо-практичними вміннями та навичками, формування комплексу художніх компетентностей, що забезпечують здатність керуватися набутими знаннями та вміннями у самостійній діяльності, у процесі самоосвіти;
- розуміння учнями зв'язків мистецтва з природним, соціальним і культурним середовищем життєдіяльності людини, усвідомлення власної причетності до художніх традицій свого народу з одночасним розумінням особливостей інших національних картин світу.

Корекційні завдання:

- корекція пізнавальної діяльності та інтересу до нової теми.
- корекція організаційних умінь у навчально-практичній діяльності.
- корекційний розвиток особистості дитини із ЗПР.

Виховні завдання:

- виховання культури міжнаціонального спілкування через вивчення художніх традицій народів різних країн.

Відповідно до вимог Державного стандарту предмет „ Мистецтво ” реалізовує зміст освіти (термін навчання, методику проведення уроків). За основу навчальної програми «Мистецтво» була взята програма 9-го класу загальноосвітньої школи.

Навчальна програма має визначену структуру, яка складається з наступних розділів: I – кількість годин (зазначені для вивчення певної теми, розділу); II – зміст навчального матеріалу (назва розділу, теми); III– вимоги до знань і умінь учнів (визначаються знання, уміння і навички, які повинні бути сформовані у учнів на основі вивченої теми); IV – спрямованість корекційно-розвивальної роботи (напрямки корекційно-розвивальної роботи, які здійснюються під час вивчення певної теми та формування процесів рухової та пізнавальної діяльності (моторики, координаційних здібностей, сприймання, емоційної сфери, уваги, пам'яті, мислення).).

Програма побудована на матеріалі, який за сюжетно-програмним змістом, обсягом, емоційною насиченістю є доступним і зрозумілим учням, а також містить у собі необхідні корекційні потенції. Запропонована програма також враховує сучасні вимоги і підходи до організації навчального

процесу, загальнодидактичні принципи навчання. Вона тісно пов'язана з ідеями розвивального навчання, які реалізуються шляхом розвитку емоційно адекватного сприймання художньої культури дітьми із ЗПР у процесі включення їх у різні види естетичної діяльності.

Дана програма побудована з максимальним урахуванням специфіки пізнавальної діяльності, психофізіологічних особливостей дітей із ЗПР, своєрідності роботи з ними.

Програма „ Мистецтво ” для 9-го класу школи інтенсивної педагогічної корекції розрахована на 35 годин на рік.

Змістове наповнення тем даної програми передбачає формування в учнів ціннісно-сміслових, загальнокультурних, навчально-пізнавальних та інформаційних компетентностей, що досягається вивченням шедеврів мистецтва різних епох і народів, та комунікативних, творчо-діяльнісних і самоосвітніх компетентностей, що передбачає оволодіння досвідом самостійної творчої діяльності, сприймання цієї діяльності як невід'ємної частки свого життя.

Орієнтовні практичні завдання до тем спрямовані на формування потреби у спілкуванні з творами мистецтва, розвиток творчих здібностей учнів та розширення їхнього внутрішнього досвіду, наповненого особистісним смислом. Учителю може їх замінювати, але не відходити від контексту теми, що вивчається.

Щодо "Оцінювання знань і умінь учнів" слід сказати, що проводити його слід регулярно, з урахуванням стану і можливостей культурного розвитку кожної окремої дитини й психофізіологічних особливостей і загальних культурних здібностей усього контингенту дітей у кожному класі, співвідносячи їх з вимогами програми.

9-й клас
(35 год, 1 год на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	2	3	4	5
		Розділ І. Мистецтво в просторі культури Тема 1. Види і мова мистецтв Види мистецтва та специфіка їх художньо-образної мови. Поняття “образ” у мистецтві. Світ людини й образ світу у мистецьких шедеврах. Мистецтво — основа художньої культури. Орієнтовні практичні завдання: Створити плакат “Види мистецтва” (робота в групах). Тема 2. Візуальні мистецтва <i>Архітектура.</i> Види, художні засоби. <i>Скульптура.</i> (кругла скульптура, рельєф). <i>Графіка.</i> Художні засоби (лінія, пляма, контур). Види: оригінальна, тиражна, промислова. <i>Живопис.</i> Художні засоби. Основи кольорознавства. Види: монументальний, станковий. Жанри: пейзаж, портрет, натюрморт. <i>Декоративно-ужиткове мистецтво.</i> Різновиди: вишивка, ткацтво, килимарство, гончарство, іграшка, художня обробка металу, дерева, шкіри, вироби з бісеру. Український костюм. Костюми народів світу. <i>Художня фотографія.</i> <i>Комп’ютерна графіка.</i> Художні можливості та застосування в культурі. Орієнтовні практичні завдання: Замальовки фрагментів архітектурних споруд	Учень: - знає види мистецтва; - знає деяких митців світу та їхні твори; - намагається розрізнати види і жанри мистецтва; - може характеризувати художньо-образний зміст творів (з допомогою вчителя); - знає основні художньо-мовні засоби мистецтва (візуального, музичного, хореографічного, театрального, екранних); - має уявлення про роль мистецтва у житті, зміст понять (у межах програми); - намагається формулювати власні враження, отримані під час спілкування з мистецтвом; - називає художні засоби візуального, музичного, хореографічного, театрального мистецтва, кіномистецтва; - намагається інтерпретувати художні твори: - за змістом та мовними засобами; - намагається зрозуміти значущість різновидів мистецтва для сучасної людини; - розуміє роль мистецтва у власному житті; - знає спеціальну мистецьку термінологію, - відтворює набуті знання у процесі художньо-творчої самореалізації; - може назвати місця рідного краю, пов’язані з розвитком мистецтва і культури;	Формування довільної, смислової, мимовільної та механічної пам’яті. Розвиток наочно-дійового, наочно-образного та абстрактно-логічного мислення. Розвиток вміння утримувати інформацію протягом часу. Розвиток уяви та словесної пам’яті. Розвиток логічного мовлення і навички чіткого викладання думок. Розвиток слухового, зорового сприймання. Збагачення словникового запасу. Розвиток комунікативних навичок. Розвиток пізнавальної діяльності та інтересу до нової теми Розвиток слухової уваги. Формування наполегливості, охайності, дисциплінованості, узгодженості своїх дій з діями інших під час виконання завдань. Розвиток зорового, тактильного сприймання. Розвиток емоційно-образної пам’яті на основі запам’ятовування конкретних образів, явищ, їхніх властивостей та відношень. Формування елементів самостійності діяльності. Розвиток мовлення на основі формування умінь описувати стиль чи жанр мистецтва. Формування організаційних умінь у навчально-практичній діяльності.

	різних епох. Створення скульптури малих форм (ліплення, паперопластика) або зразка народної іграшки (з костюмом, прикрасами). Виконання графічних та живописних робіт у різних жанрах (індивідуальна робота) або декоративної композиції — панно для шкільного інтер'єру (колективна робота). Тема 3. Жанрова палітра музичного мистецтва Музика вокальна, інструментальна, театральна. Музичні жанри і форми — вокальні (пісня, романс, гімн), хорові (кантата, ораторія), камерно-інструментальні (соната, сюїта, квартет тощо), симфонічні (симфонія, увертюра, концерт), музично-театральні (опера, балет, оперета, мюзикл). Напрями музики масових жанрів (джаз, диско, поп, рок). Орієнтовні практичні завдання: Спів пісень. Інтерпретація прослуханих музичних творів, визначення образного змісту, жанру, форми. Порівняння звучання музичних інструментів різних народів світу, визначення спільних і відмінних рис. Запис музичних творів для шкільної фонотеки (за жанрами, напрямками). Тема 4. Театр як синтез мистецтв Основні елементи художньо-образної мови театального мистецтва. Театральні професії (актор, режисер та ін.). Хореографія — вид сценічного мистецтва. Орієнтовні практичні завдання: Створення ляльок до театральної вистави (рукавичних, маріонеток, вертепних) або театральних масок — грецької, японської, афри-	- знає музичні жанри і форми; - розрізняє напрями музики масових жанрів (джаз, диско, поп, рок); - співає пісні; - намагається інтерпретувати прослухані музичні твори; - визначає (з допомогою вчителя) образний зміст, жанр, форму музичних творів; - порівнює звучання музичних інструментів та визначає спільне та відмінне між ними; - знає поняття «Театр»; - називає театральні професії (актор, режисер та ін.); - розуміє поняття «Хореографія» як вид сучасного мистецтва - виготовляє ляльки до театральної вистави (колективно, з допомогою вчителя);	Стимуляція використання основних понять-термінів у відповідях на уроці.
--	--	--	--

	канської, слов'янської (колективна робота). Створення ескізу театральної афіші, костюмів театральних героїв (робота в групах). Тема 5. Екранні мистецтва Екранні мистецтва: кіно, відео. Телебачення як мистецтво і засіб комунікації. Художні засоби кінематографу. Видатні режисери світового кіно. Види кіно: ігрове, анімаційне, документальне. Жанри кінематографу. Відеокліп. Орієнтовні практичні завдання: Перегляд фільмів (за телепрограмою тижня), визначення видів і жанрів кіно. Скласти каталог відеотеки “Мистецтво країн світу” (колективна робота). Тема 6. Поліхудожній образ світу Самооцінка знань з мистецтва у формі тестування. Орієнтовне практичне завдання: Розробка і виконання тестових завдань (як ва- ріант — комп'ютерних) для самооцінки і взаємооцінки знань із різних видів мистецтва (робота в парах). <i>Узагальнення</i> Розділ II. Основи художньої культури Тема 1. Художня культура як духовне явище Загальне уявлення про культуру та її роль у суспільстві. Збереження національної культурної спадщини. Художня культура — народна і професійна взаємодія, духовна і світська культура.	- розробляє ескіз театральної афіші (в групах); - створює костюми театральних героїв (в групах); - знає види екранного мистецтва (кіно, відео); - розуміє поняття кінематограф; - називає 1-2 видатних режисерів світового кіно; - має уявлення про види кіно: : ігрове, анімаційне, документальне; - визначає жанри кінематографу; - переглядає фільми та намагається визначити види і жанри кіно; - складає каталог відеотеки “Мистецтво країн світу” (колективно та з допомогою вчителя); - намагається оцінити свої знання з мистецтва за допомогою тестування; - виконує тестові завдання; - має загальне уявлення про культуру та її роль у суспільстві;	
--	---	---	--

	Орієнтовні практичні завдання: Порівняти зразки народної та професійної художньої культури, знайти ознаки взаємодії. Тема 2. Художня культура і світ людини Культура і людина в сучасному світі. Відображення емоцій і почуттів, думок і мрій людини у цінностях художньої культури. Художня культура як засіб самопізнання і творчої самореалізації особистості. Орієнтовні практичні завдання: Порівняти засоби вираження внутрішнього світу людини у різних видах мистецтва. Виразити власні думки і почуття у реалістичній або абстрактній композиції (вид мистецтва і техніка — за вибором). Тема 3. Художні напрями та стилі Періодизація розвитку художньої культури. Поняття: “стиль епохи”, “національний стиль”, “індивідуальний стиль митця”. Великі європейські стилі: античність, готика, Ренесанс, бароко, класицизм, романтизм, реалізм, імпресіонізм тощо. Художні напрями мистецтва ХХ ст.: від модернізму до постмодернізму. Особливості культур Заходу і Сходу. Орієнтовні практичні завдання: Порівняння відомих архітектурних пам’яток світу, музичних і живописних творів різних художніх напрямів. Створення графічних і живописних композицій у різних художніх стилях і техніках, зокрема в українському народному стилі (Петриківка) і “у східному стилі” (“Птахи і квіти”). Тема 4. Художня культура і середовище	- знає основні художні стилі й напрями; намагається розпізнати зразки народної й професійної, світської й сакральної художньої культури (у межах програми); - спостерігає за особливостями розвитку художньої культури рідного краю; - розуміє особливості художніх стилів і напрямів; - розуміє значення художньої культури в розвитку людства, сенс понять “діалог культур”, “духовна культура”, “масова культура”, “полікультурний”; - знає поняття : “стиль епохи”, “національний стиль”, “індивідуальний стиль митця” - знає різні стилі та художні напрями; - розуміє значущість мистецтва в діалозі культур; - використовує спеціальну термінологію, набуті знання у процесі художньо-творчої діяльності;	
--	---	---	--

	Форми збереження культурної спадщини (бібліотеки, музеї, театри, галереї тощо). Провідні художні музеї світу (Лувр, Прадо, Дрезденська галерея, Ермітаж тощо) Оглядово. Дизайн і реклама — складові художньої культури. Роль засобів масової інформації у поширенні мистецьких цінностей. Орієнтовні практичні завдання: Проаналізувати мистецькі передачі радіо і телебачення, написати критичний відгук. Створити проект реклами промислового виробу для школи (форма, обладнання кабінету, меблі). Здійснити віртуальну подорож “Провідні музеї світу”. Тема 5. Художня культура рідного краю Пам’ятки культури і мистецтва рідного краю. Культурно-мистецькі заклади (театри, музеї, концертні зали тощо). Пам’ятні місця краю, пов’язані з життям і творчістю відомих митців. Регіональні центри народних промислів і ремесел. Етнорегіональний фольклор (музичний, танцювальний). Орієнтовні практичні завдання: Виконання композиції “Вулиця, якою я йду до школи” або створення зразка декоративно-ужиткового мистецтва з урахуванням регіональних традицій української культури. Записати зразки музичного фольклору, поширені у регіоні. Скласти карту туристичного маршруту “Пам’ятки художньої культури рідного краю” (колективна робота).	- розуміє роль культурної спадщини (бібліотеки, музеї, театри, галереї тощо) для людини; - називає деякі провідні художні музеї світу; - знає складові художньої культури; - роль ЗМІ у поширенні мистецьких цінностей; - аналізує мистецькі передачі радіо і телебачення; - створює проект реклами промислового виробу для школи (форма, обладнання кабінету, меблі) з допомогою; - віртуально подорожує по провідних музеях світу; - знає деякі пам’ятки культури і мистецтва рідного краю; - знає культурно-мистецькі заклади (театри, музеї, концертні зали тощо); - може назвати декілька пам’ятних місця краю, пов’язані з життям і творчістю відомих митців; - називає регіональні центри народних промислів і ремесел; - знає види Етно-регіонального фольклору; - створює зразок декоративно-ужиткового мистецтва з урахуванням регіональних традицій	
--	--	--	--

		Тема 6. Полікультурний образ світу Поняття “художня картина світу”, “художній образ світу”. Полікультурність суспільства сучасної доби. Орієнтовні практичні завдання: Порівняти особливості музично-танцювального фольклору і національних костюмів різних народів світу, зокрема тих, що проживають в Україні (українців, поляків, угорців, кримських татар тощо). <i>Узагальнення</i>	української культури; - називає зразки музичного фольклору; - називає пам’ятки художньої культури рідного краю; - розуміє поняття “художня картина світу”, “художній образ світу”; - порівнює особливості музично-танцювального фольклору і національних костюмів різних народів світу, зокрема тих, що проживають в Україні (українців, поляків, угорців, кримських татар тощо).	
--	--	--	---	--